

LLKC

Aktualitātes lauku saimniecību ekonomikā 2016/17. gads

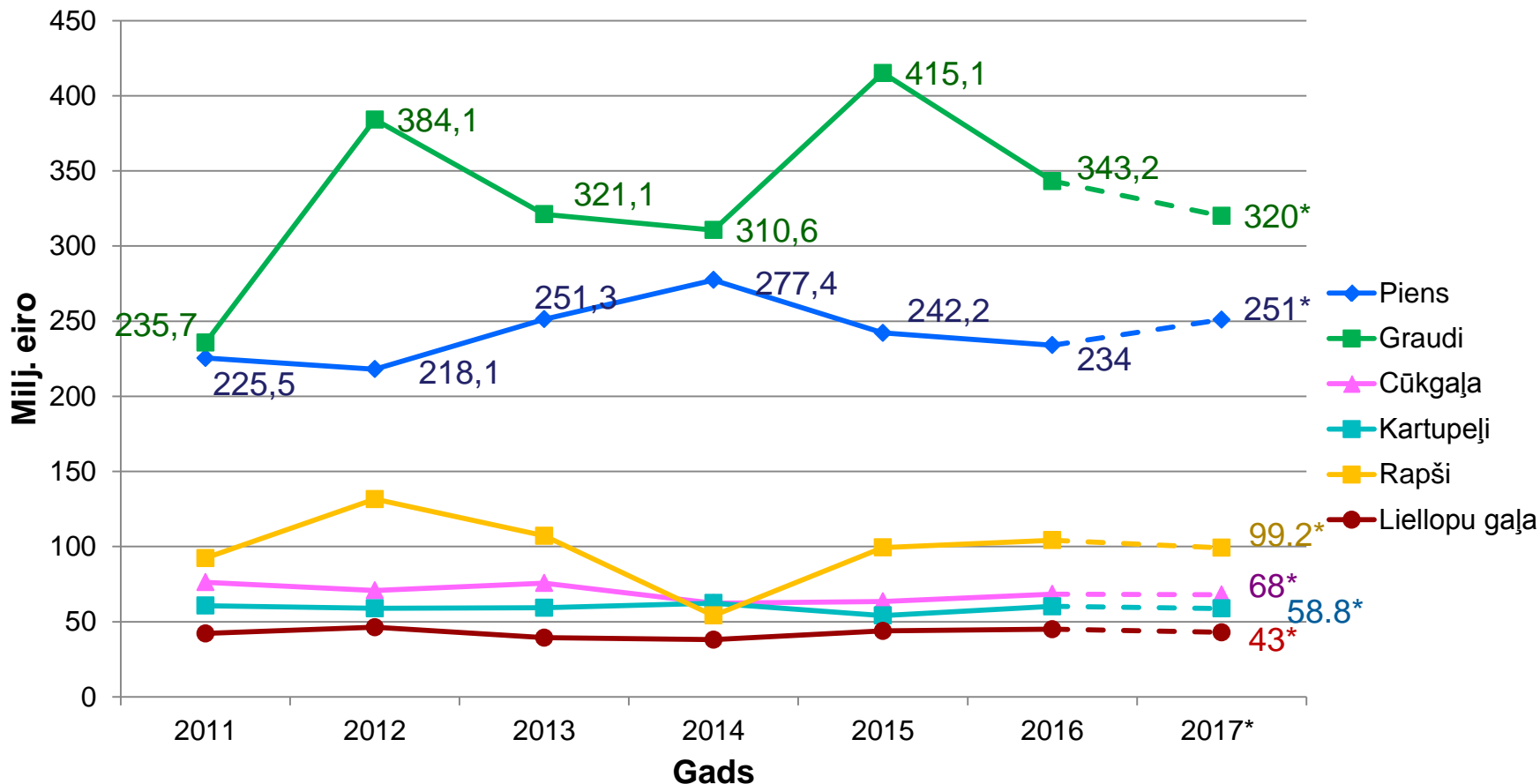
LLKC

Ozolnieki, 2017

LLKC

Atsevišķu produktu vērtības dinamika 2010.-2017. * gados (bāzes cenās, milj. EUR)

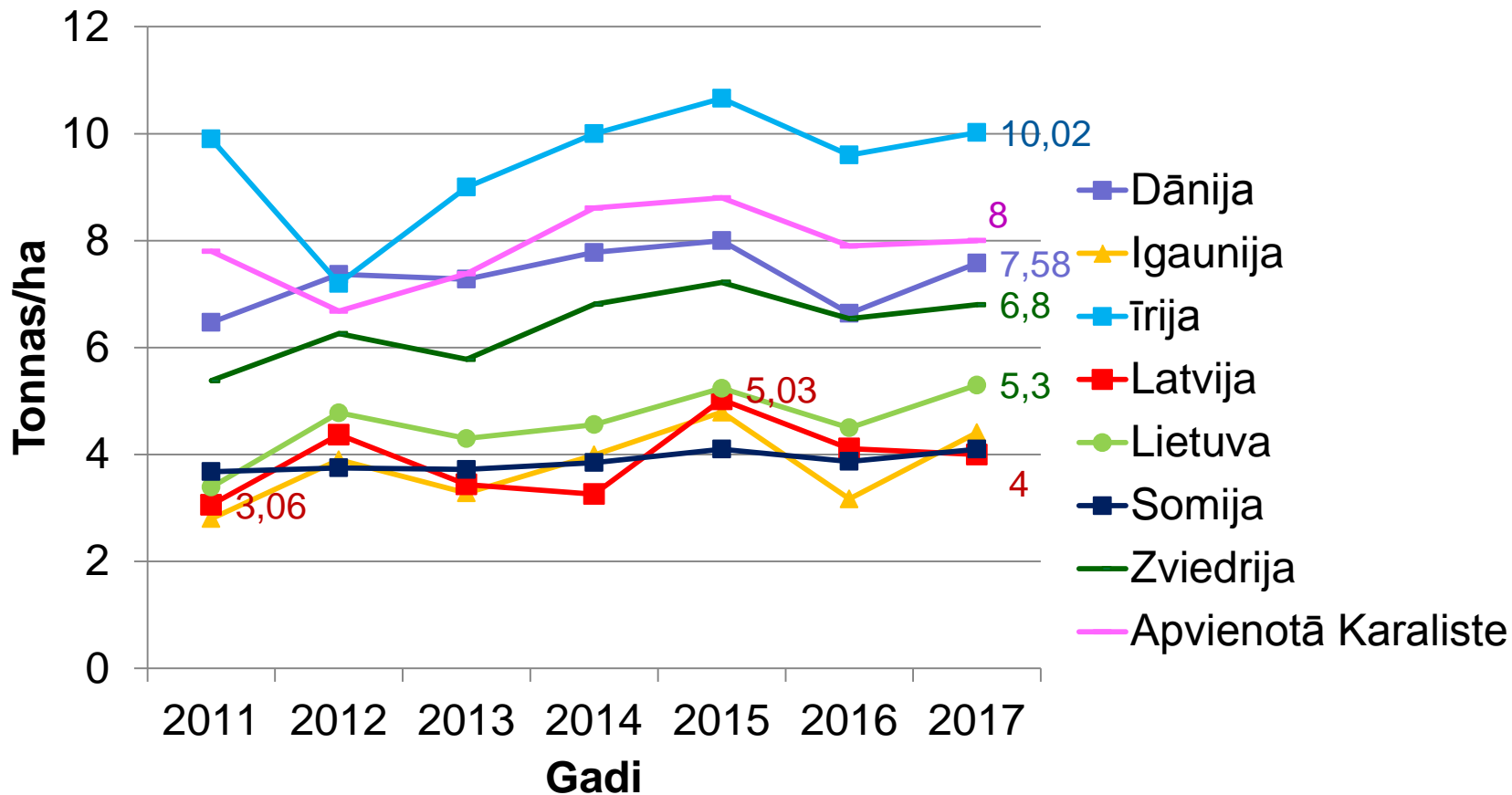

2016. gadā salīdzinājumā ar 2015. gadu būtiskas produktu vērtības izmaiņas bijušas tikai graudkopībā: -17.32%. Pārējo produktu vērtības izmaiņas bijušas nelielas. Tiek prognozēts, ka plūdu dēļ graudu produktu vērtības izmaiņas 2017. gadā būs vismaz -7%, savukārt piena vērtības izmaiņas, pateicoties iepirkuma cenas palielinājumam, būs +7%

* prognoze

Avots: ZM, LLKC, EUROSTAT, 2017

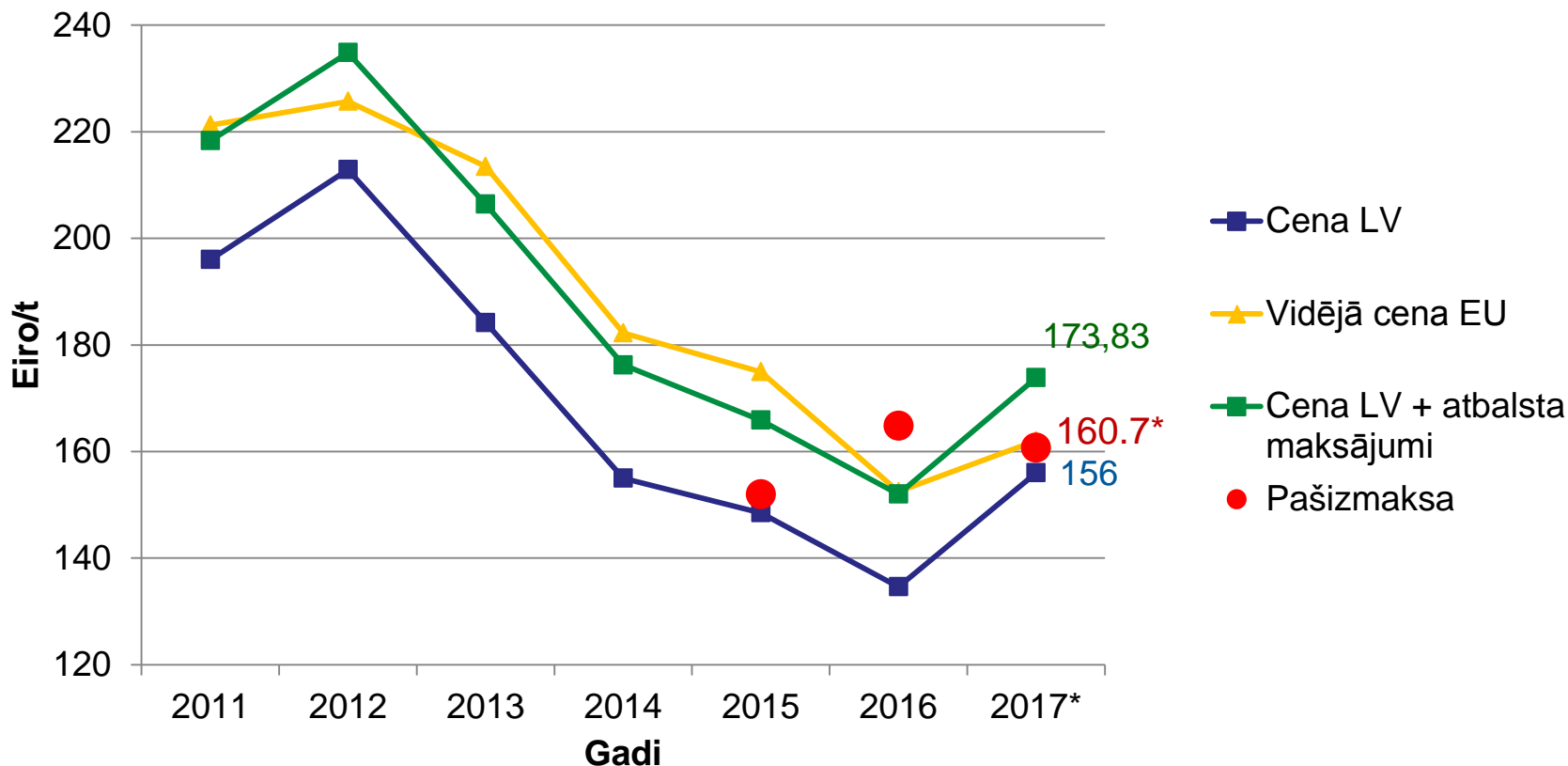
Ziemas kviešu vidējās ražības 2011. – 2017. gadā, t/ha

Nemainīgi Latvijā, salīdzot ar kaimiņvalstīm, ir viena no zemākajām ziemas kviešu ražībām, kā rezultātā tiek radīta negatīva ietekme gan uz pašizmaksu, gan bruto segumu.

Ziemas kviešu cena LV un EU, pašizmaksā 2011. – 2017. gadā, eiro/t (1)

Intensīvi

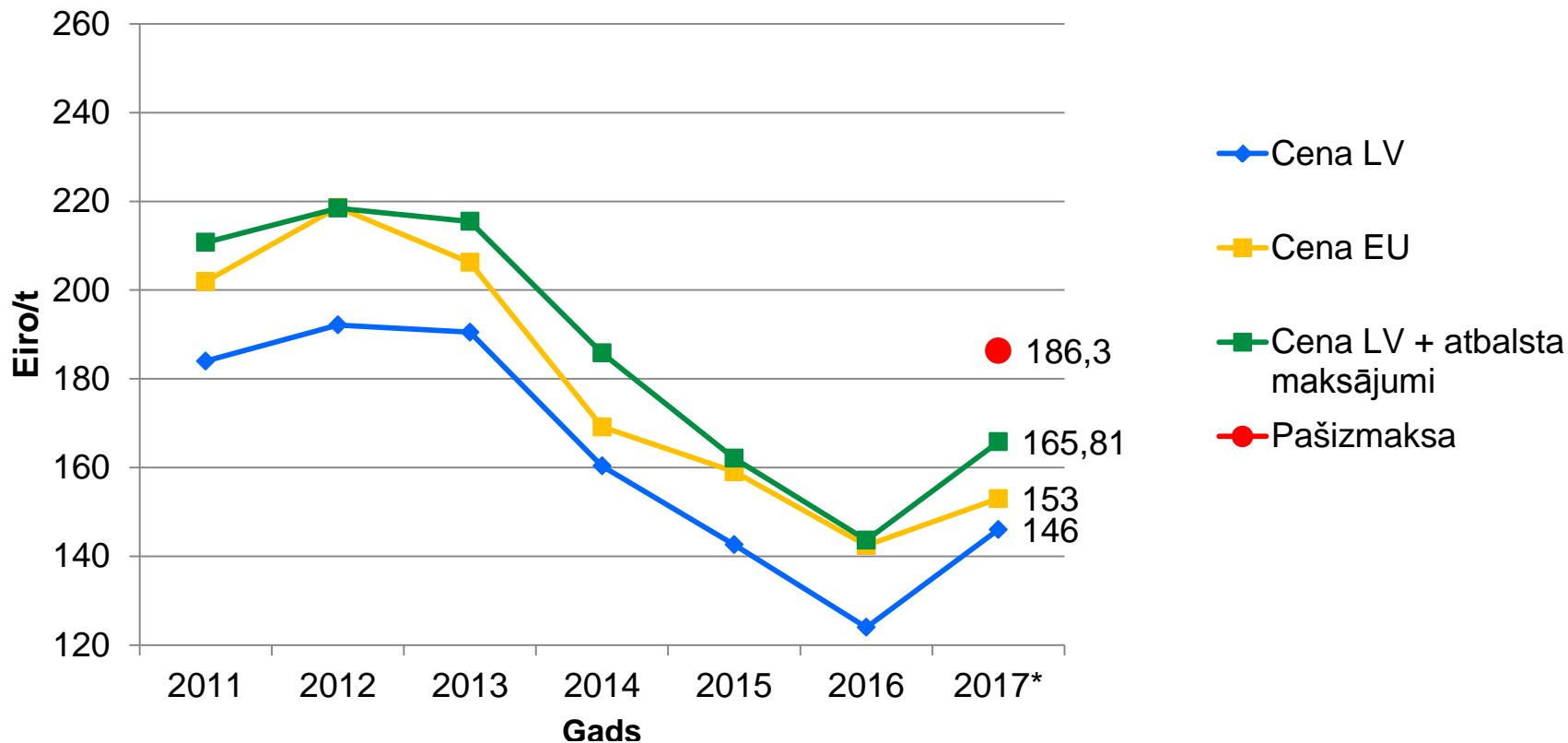

Pateicoties realizācijas cenas palielinājumam, intensīvi audzētu ziemas kviešu pašizmaksā 2017. gadā ir mazāka nekā realizācijas cena + atbalsta maksājumi uz 1 tonnu. Ja nebūtu atbalsta maksājumi, Latvijas graudkopji saimniekotu ar zaudējumiem.

* Pašizmaksā pēc datiem uz 30. septembri

Ziemas kviešu cena LV un EU, pašizmaksā 2011. – 2017. gadā, eiro/t (2)

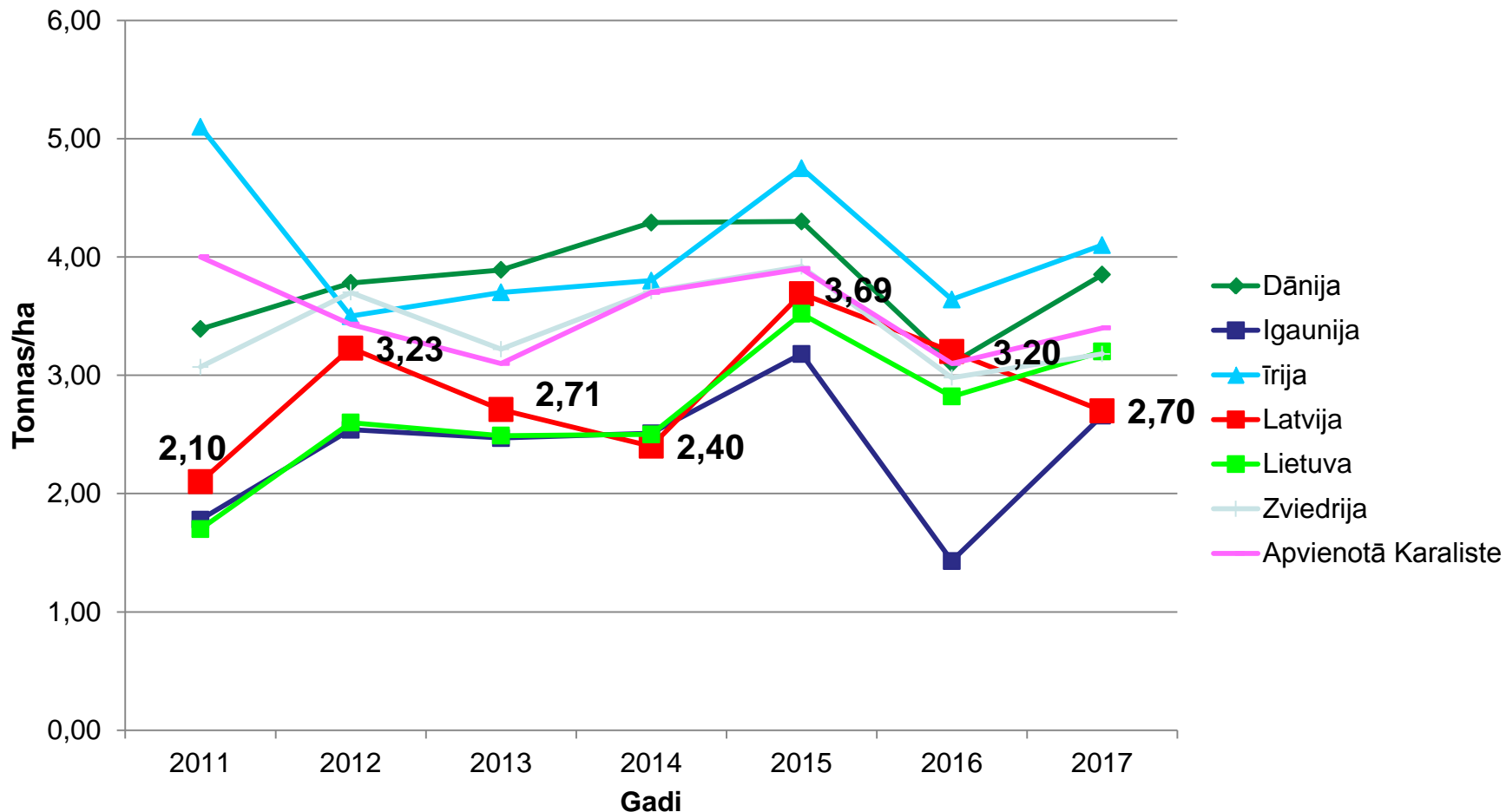
Ekstensīvi

Ekstensīvi audzētiem ziemas kviešiem pašizmaksā krietni pārsniedz realizācijas cenu. Pašizmaksas palielinājumu rada tas, ka ekstensīvi audzējot ziemas kviešus, to ražības ir daudz mazākas nekā intensīvi audzētiem kviešiem. Taču kopējās audzēšanas izmaksas atšķiras galvenokārt tikai mainīgo izmaksu dēļ (pastāvīgo izmaksu apjoms ir līdzīgs).

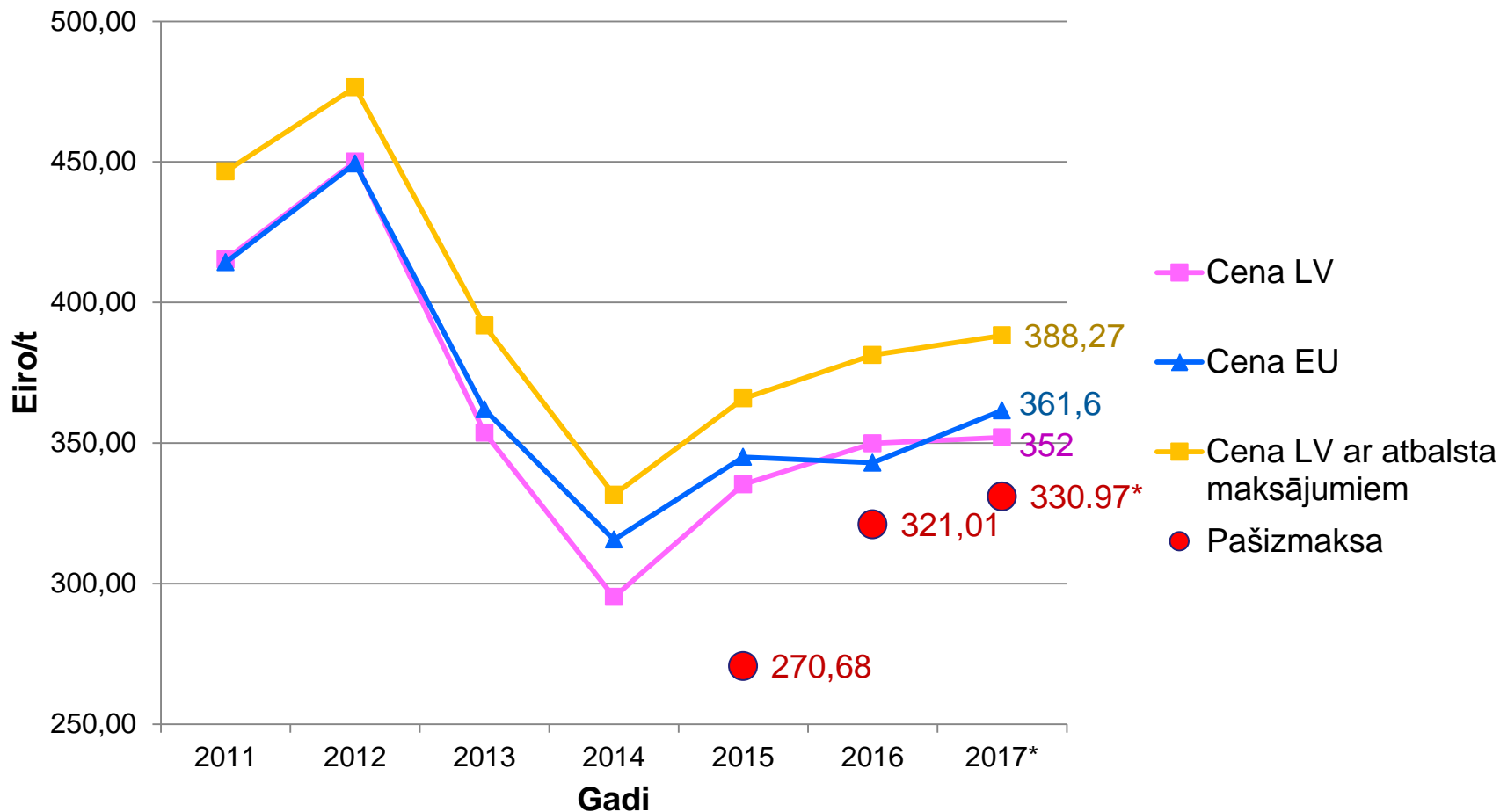
* Pašizmaksā pēc datiem uz 30. septembri

Ziemas rapšu vidējās ražības 2011. – 2017. gadā, t/ha

Arī ziemas rapšu vidējā ražība, salīdzinot ar kaimiņvalstīm, Latvijā bija viena no mazākajām. Līdz ar to, saražoto rapšu pašizmaksa palielinājās.

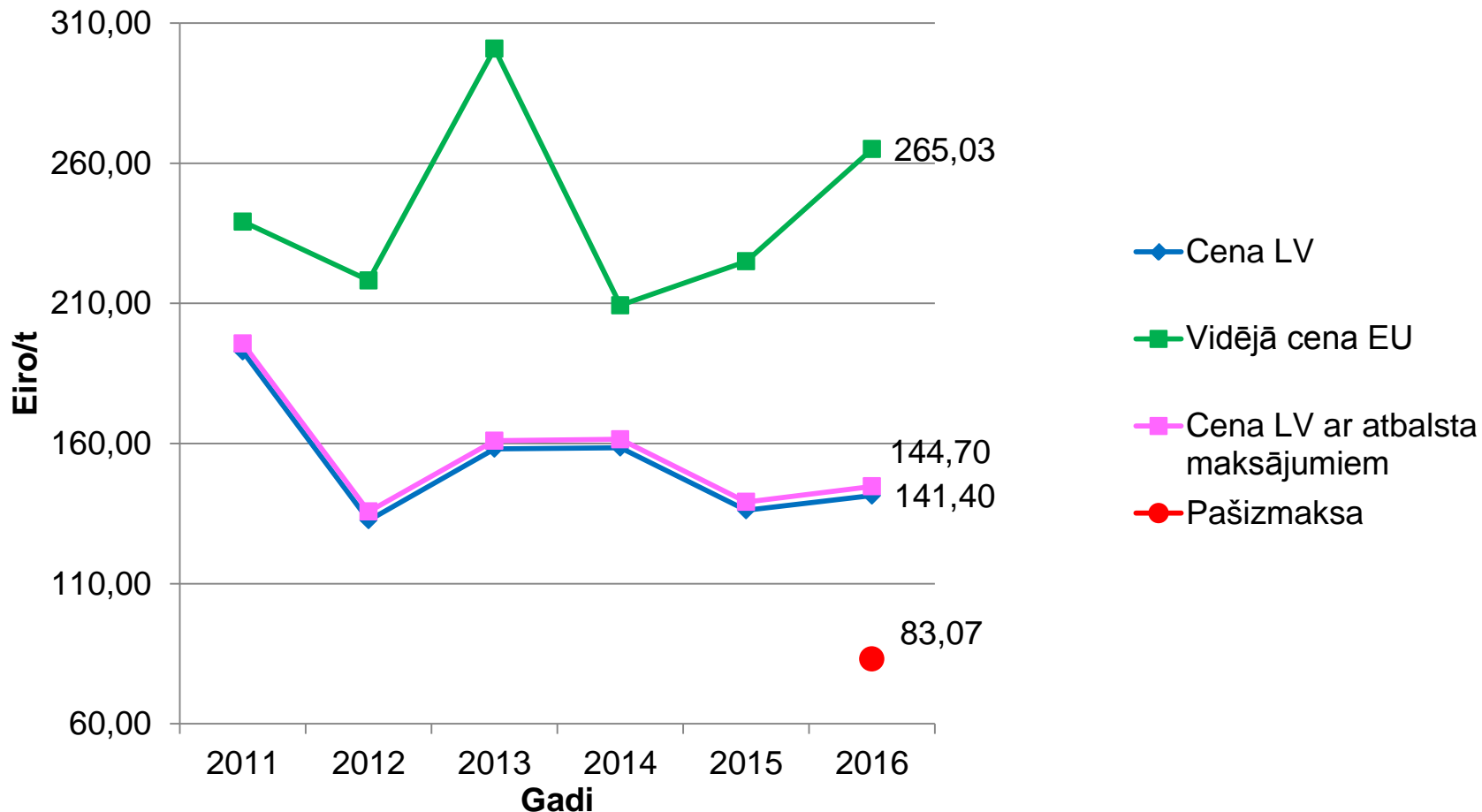
Ziemas rapšu cena LV un EU, pašizmaksa 2011. – 2017. gadā, eiro/t

Kaut arī pašizmaksa palielinājās, nozare vēl joprojām bija rentabla, jo rapšu realizācijas cena pārsniedza rapšu ražošanas pašizmaksu.

* Pašizmaksa pēc datiem uz 30. septembri

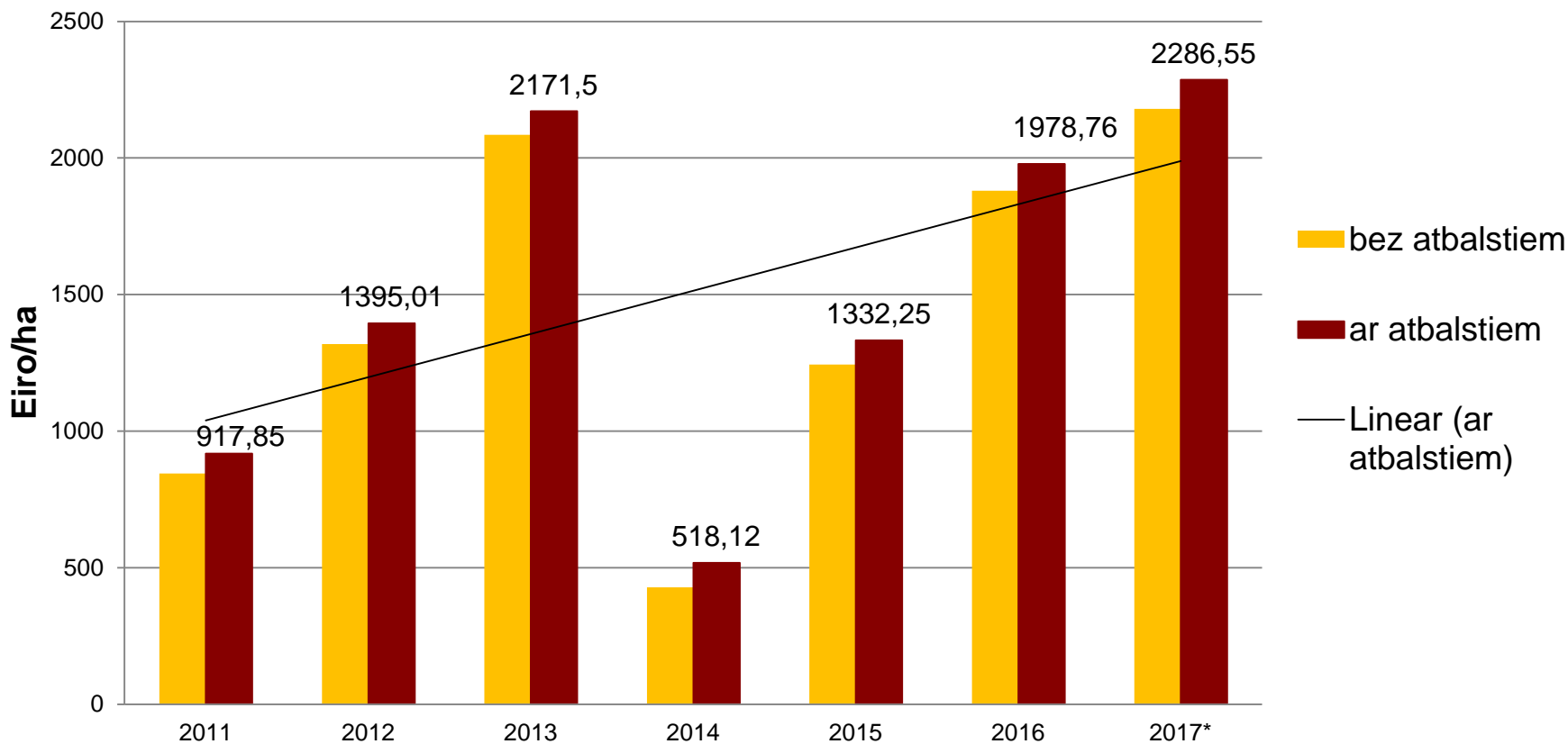
Pārtikas kartupeļu cena LV un EU, pašizmaksa 2011. – 2016. gadā, eiro/t

Redzams, ka kartupeļu vidējā iepirkuma cena Latvijā ir ievērojami zemāka nekā vidēji Eiropas Savienībā. Neskatoties uz to, kartupeļu audzēšana Latvijā ikgadēji ir viena no rentablākajām nozarēm – pašizmaksa regulāri ir zemāka nekā iepirkuma cena.

Bruto segumu tendences 2011.-2017.g.sept.*, eiro/ha

Pārtikas kartupeļi

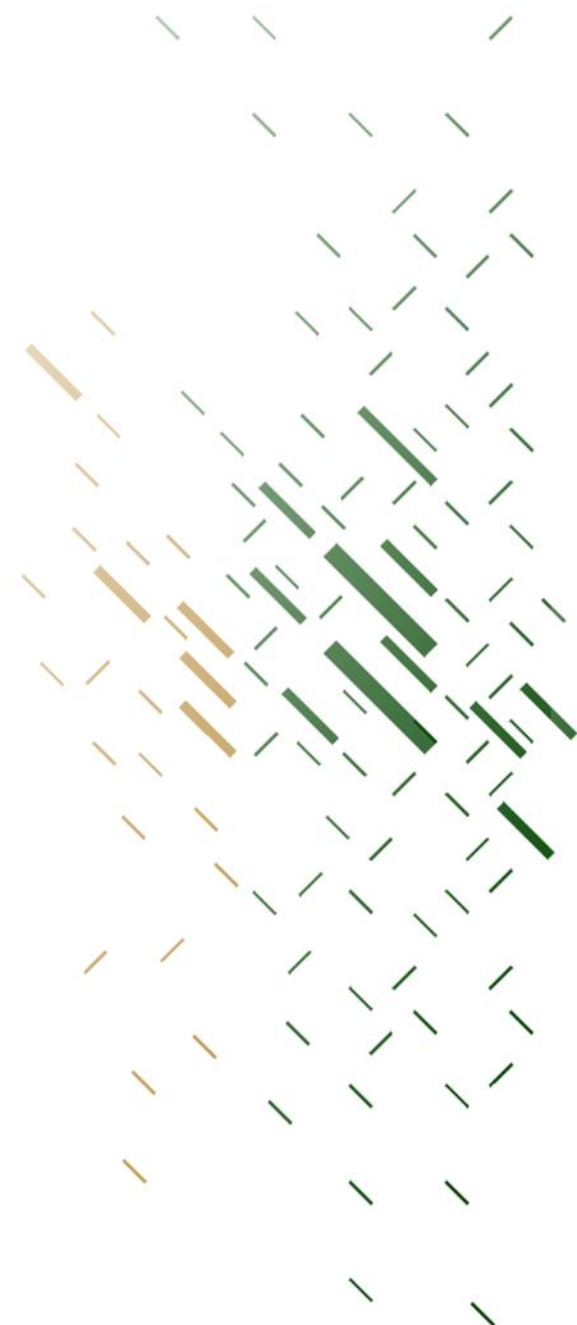

Nozares rentabilitāti pierāda arī pārtikas kartupeļu bruto segums – tam ikgadēji ir tendences palielināties.

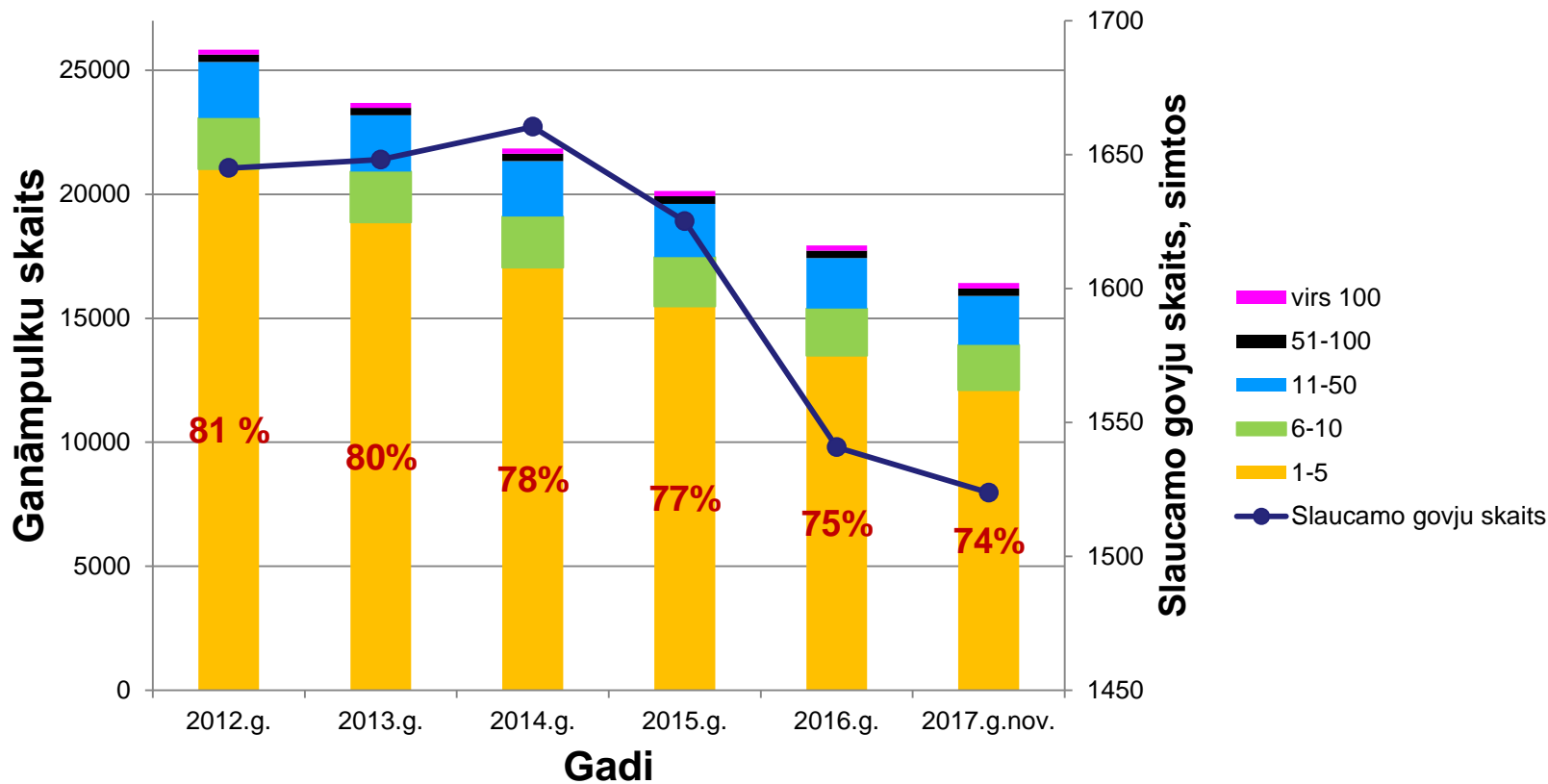
* prognoze

Avots: LLKC, 2017

**PIENSAIMNIECĪBA – otra
produkcijas ziņā vērtīgākā
lauksaimniecības
apakšnozare Latvijā.**

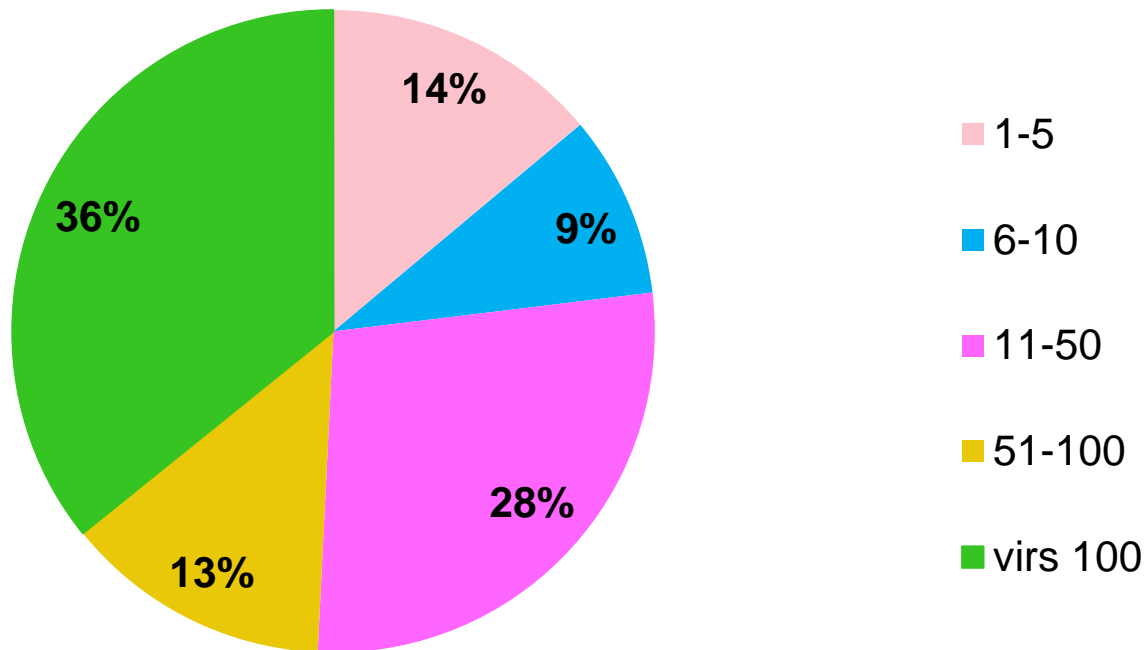
Ganāmpulku un govju skaita izmaiņas Latvijā, 2012. – 2017. gadā

Mazo piena ganāmpulku skaits Latvijā katru gadu strauji samazinās (nereti likvidējot ganāmpulku, savu darbību beidz arī saimniecība). Līdz ar ganāmpulku skaita samazināšanos, pēdējos gados samazinās arī govju skaits

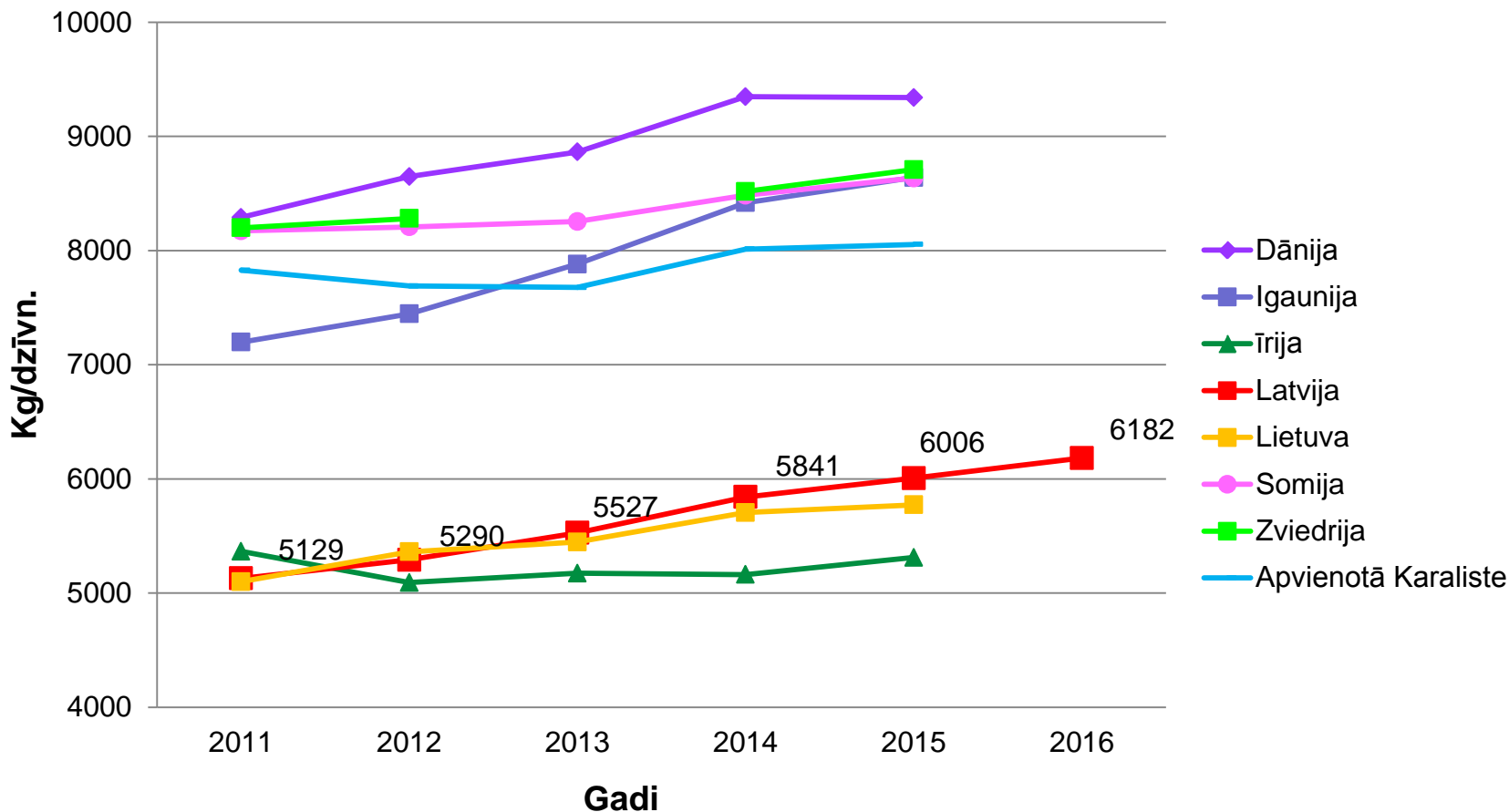
Slaucamo govju sadalījums pēc to skaita saimniecībās 2017. gada 26. okt., %

**Kopā: 152 tūkst.
slaucamās govīs**

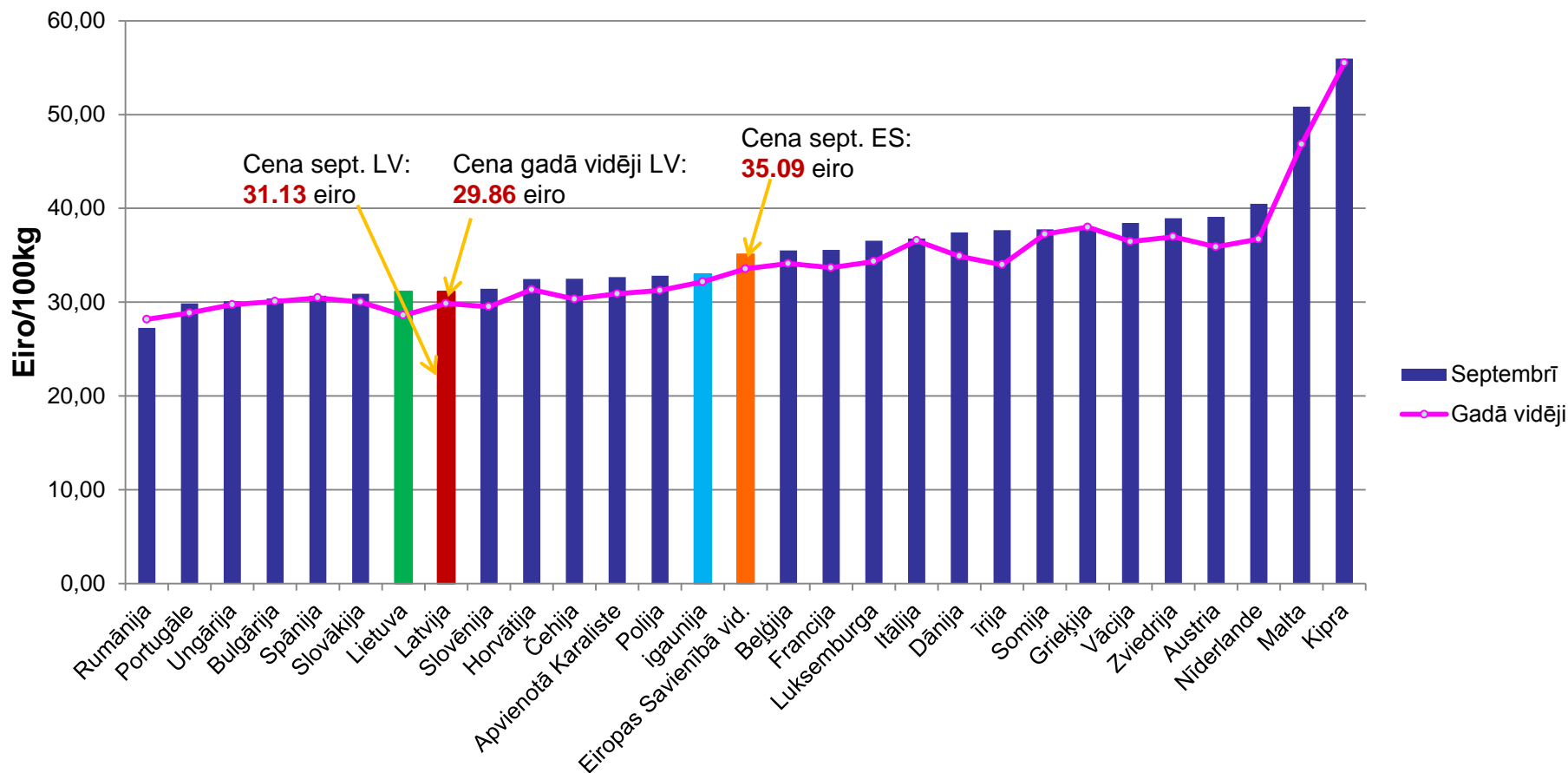
Ja mazo ganāmpulku skaits (kam pieder apmēram puse no kopējo govju skaita valstī) turpinās tik strauji samazināties, kas notiks ar lauku saimniecībām? Cik ilgi lielās piensaimniecības spēs palielināt govju skaitu un izslaukumu? Vai mazo piena ganāmpulku skaita straujais samazinājums nav pamats satraukumam?

Piena izslaukums no govīm Latvijā un Eiropas valstīs 2011. – 2015. gadā, kg/dzīv.

Salīdzinot ar citu valstu izslaukumu, redzams, ka Latvijas izslaukuma rādītājs ir ievērojami zemāks. Ja pēc Eurostat datiem **Latvijā** vidējais izslaukums no govīm 2015. gadā bija **5.2 t**, tad kaimiņvalstī **Igaunijā**, šis rādītājs bija **8,3 t**. 2016. gadā vidējais izslaukums Latvijā palielinājies par 3%.

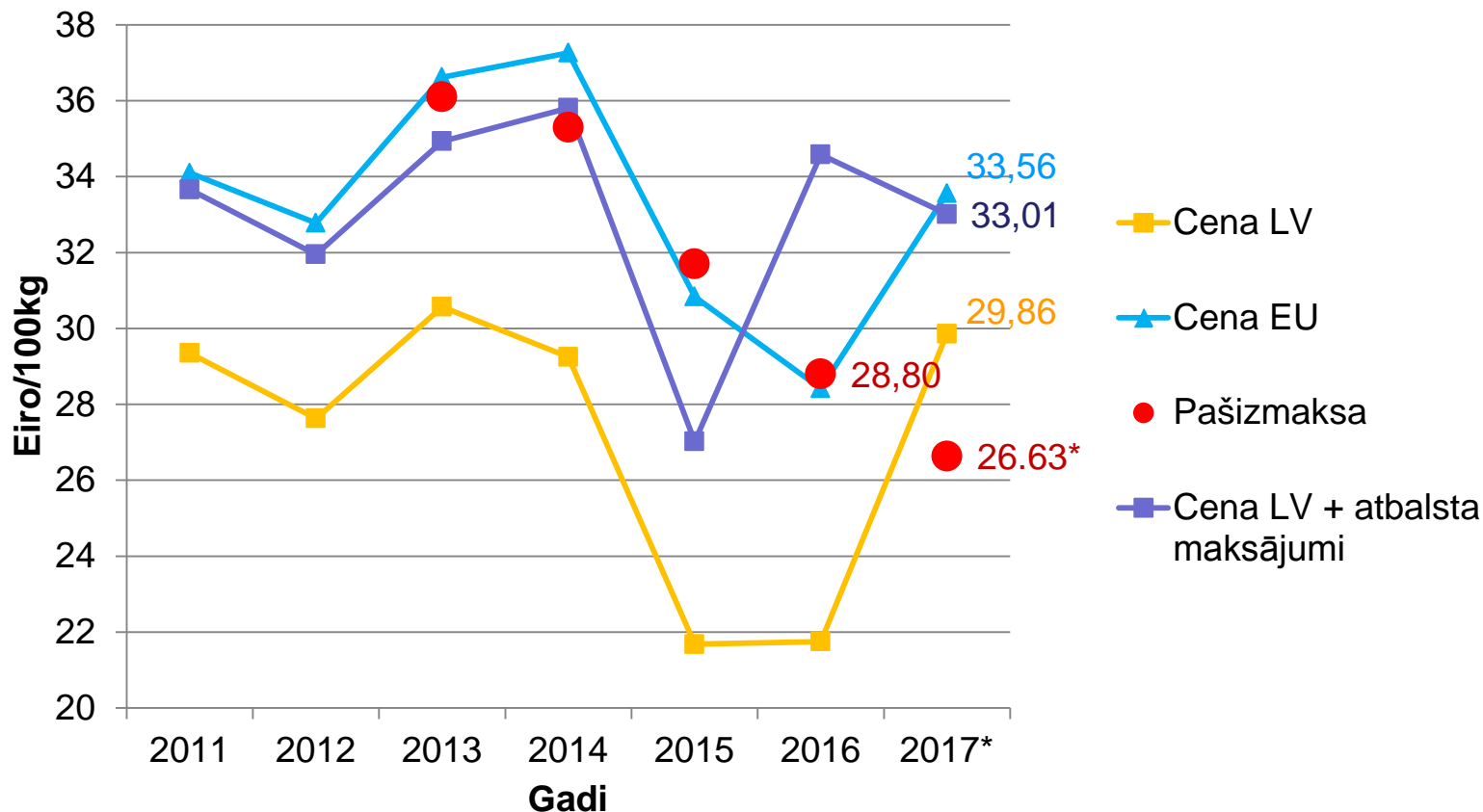
Piena cena ES valstīs 2017.g. septembrī un gadā vidēji, eiro/100kg

Kopš 2016.g. augusta Latvijā piena cena ir ievērojami palielinājusies, līdz ar to arī slaucamo govju bruto segums ir uzlabojies. Tomēr piena cena Latvijā vēl joprojām krietni atpaliek no vidējās piena cenas Eiropas savienībā.

Piena cena LV un EU, pašizmaksa 2011. – 2017*. gadā, eiro/100 kg (1)

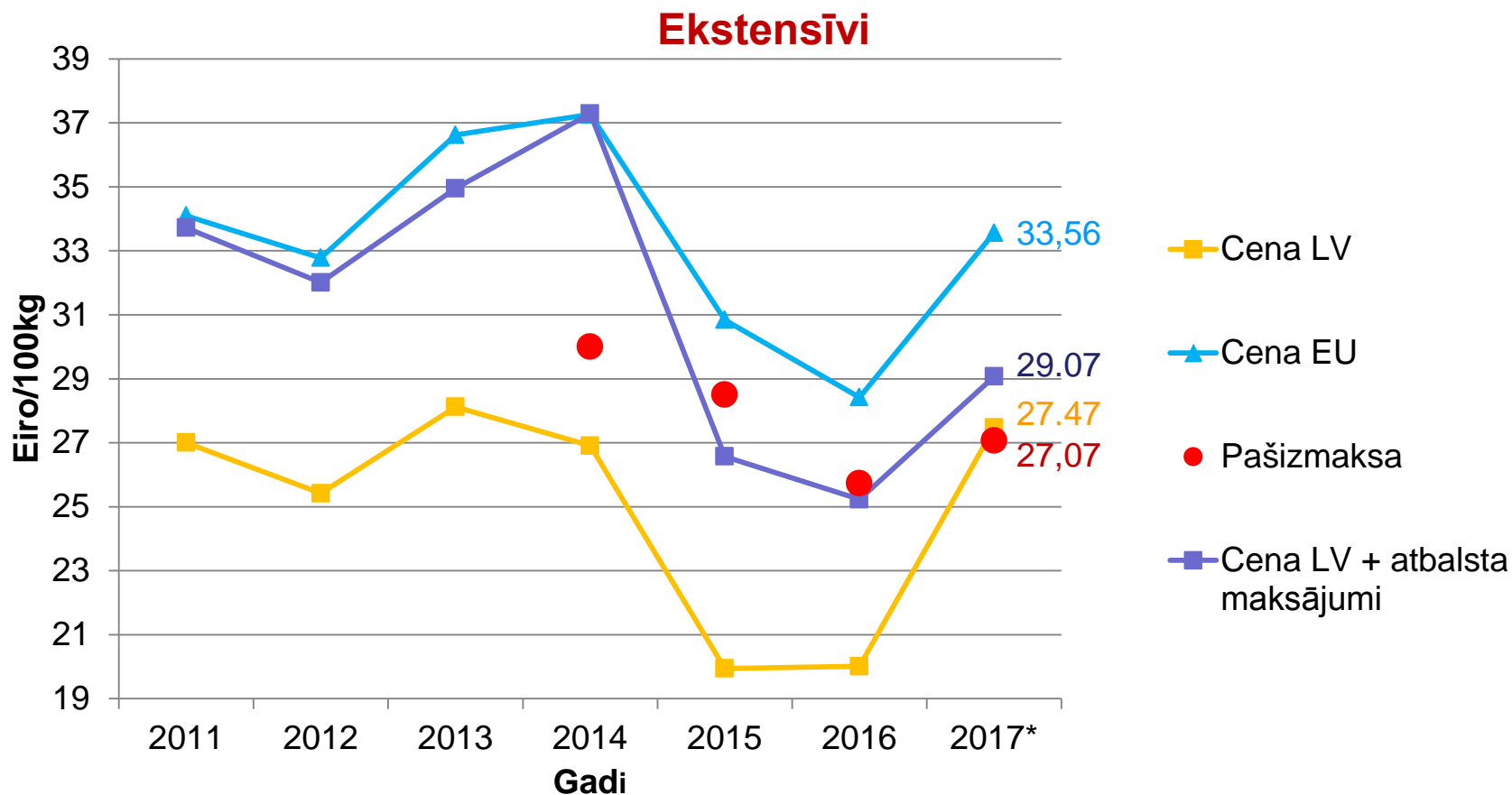
Intensīvi

2017. gads ir pirmais gads pēc ilga laika, kad intensīvi ražota piena pašizmaksa ir mazāka nekā realizācijas cena. Pašizmaksa ir samazinājusies, jo konkrētās izlases kopas saimniecības ievērojami palielinājušas izslaukumu.

*Cena LV, Cena EU noteikta un pašizmaksa noteikta, izmantojot pieejamos datus uz 2017. gada septembri.

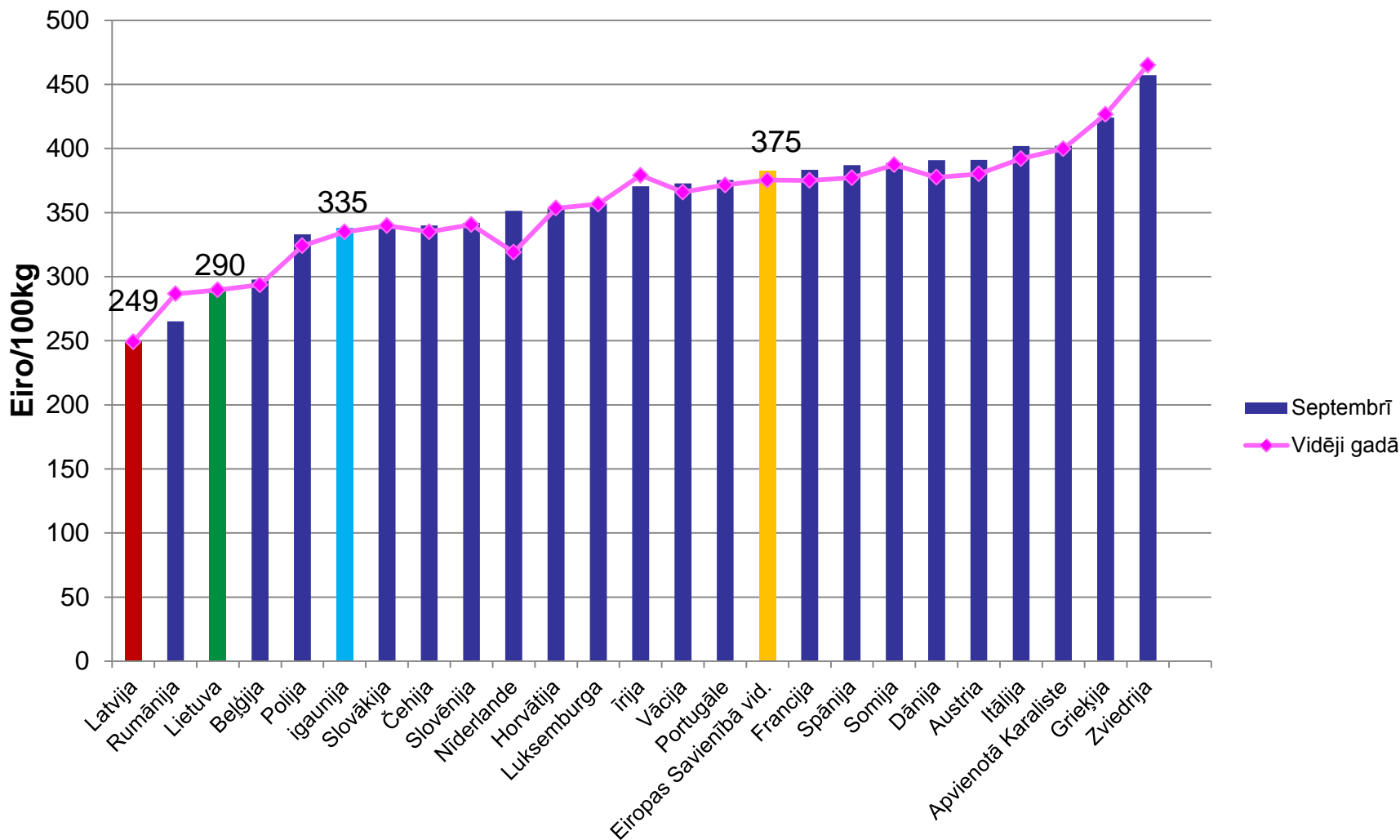
Piena cena LV un EU, pašizmaksa 2011. – 2017*. gadā, eiro/100 kg (2)

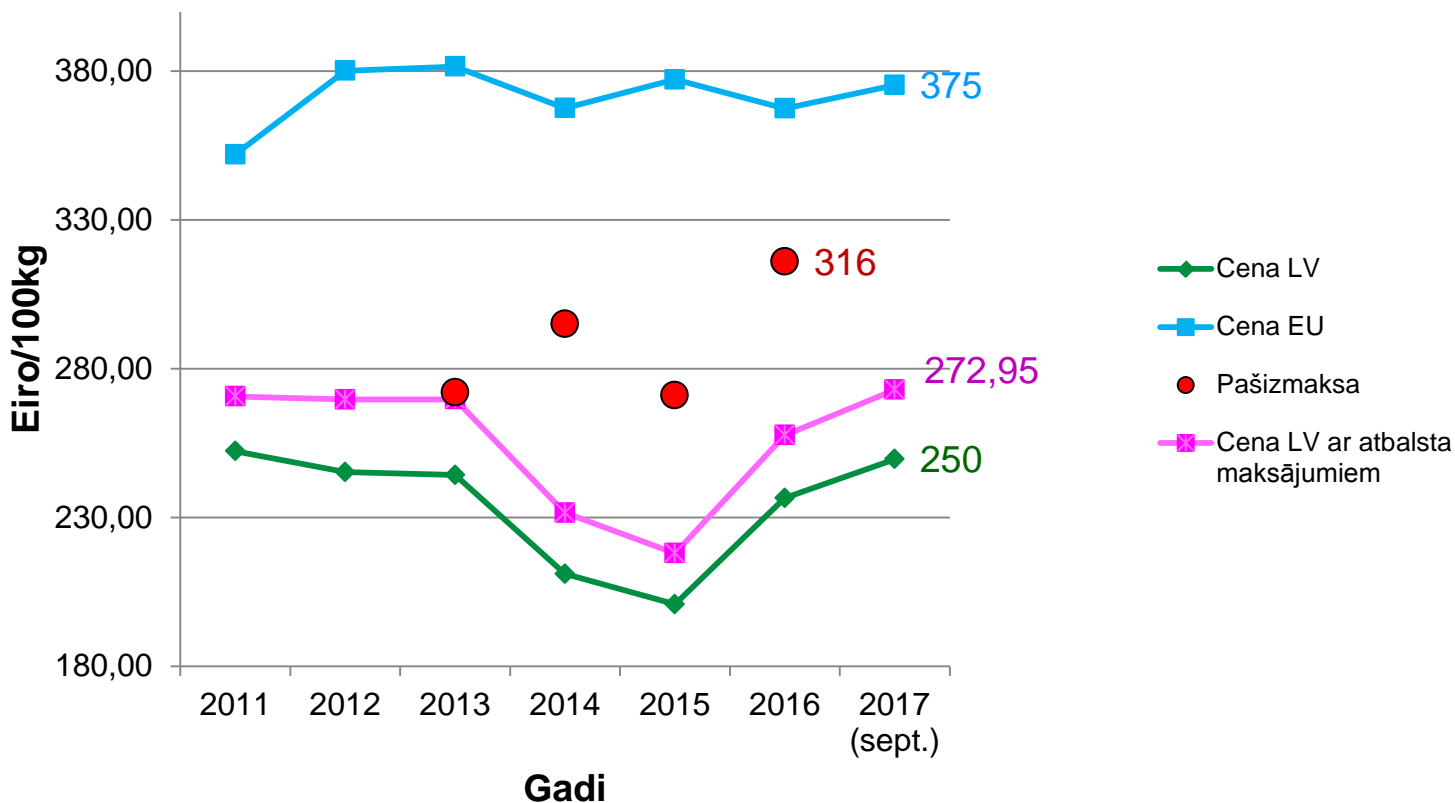
Arī ekstensīvi ražota piena pašizmaksa 2017. gadā beidzot ir mazāka nekā realizācijas cena. Pašizmaksa realitātē mēdz būt lielāka, jo ne visas saimniecības kopējās izmaksās iekļauj patērētā ģimenes darbaspēka izmaksas.

*Cena LV un Cena EU noteikta, izmantojot cenu datus līdz 2017.g. septembrim; pašizmaksa noteikti, izmantojot prognozētos 2017. gada datus.

Liellopu (vecumā 12 -24 mēn.) gaļas cena kautsvarā ES valstīs 2017.g. septembrī un gadā vidēji, eiro/100kg

Liellopu (vecumā 12 -24 mēn.) gaļas cena kautsvarā LV un ES, pašizmaksa 2011. – 2017*. gadā, eiro/100 kg

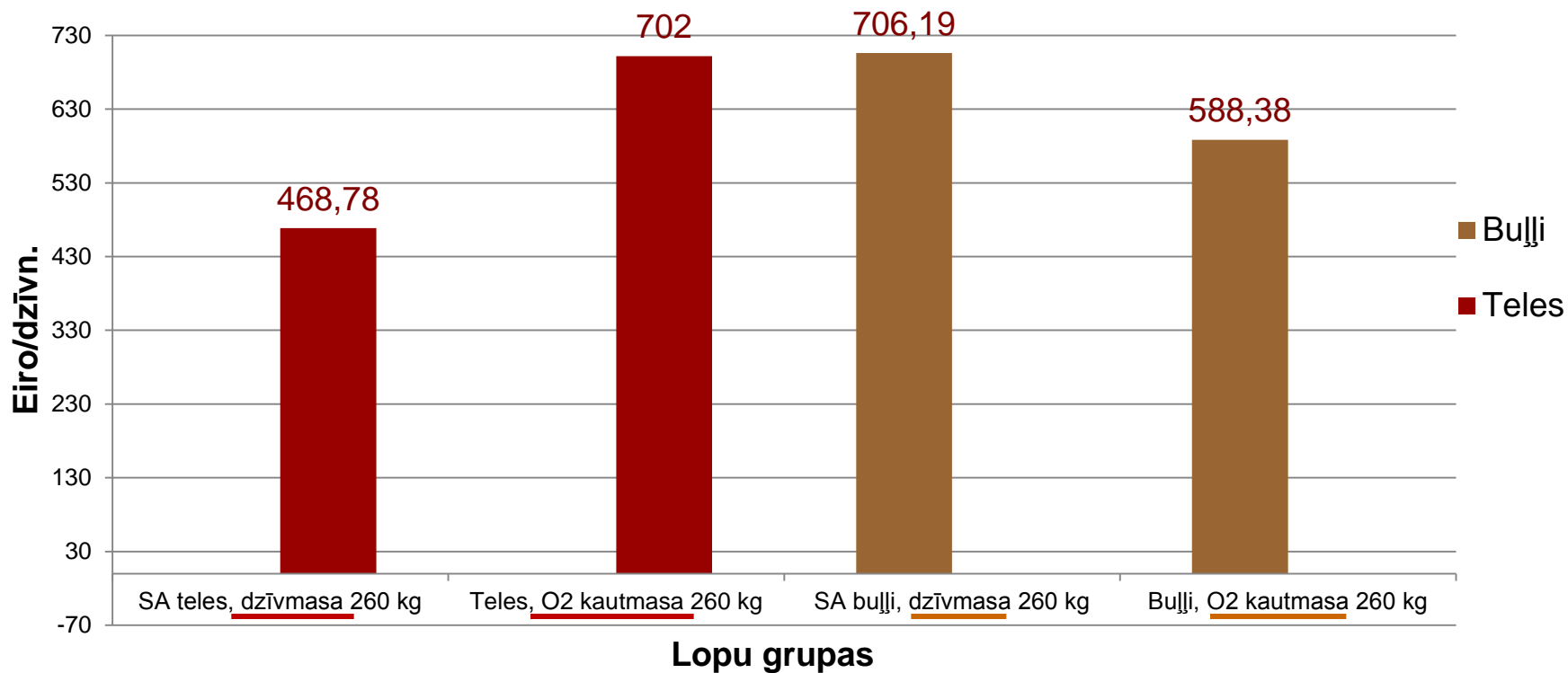

Liellopu (12. – 24. mēn.) gaļas pašizmaksa Latvijā jau ilggadēji ir lielāka nekā realizācijas cena. Tādēļ izplatīta ir tendence realizēt teļus uzreiz pēc atšķiršanas (6.-7. mēn. vecumā).

*Cena LV un Cena EU noteikta, izmantojot cenu datus līdz 2017.g. septembrim.

Vai šobrīd Latvijā atmaksājas gaļas jaunlopus nobarot?

Šarolē šķirnes dzīvnieku realizācijas ieņēmumu salīdzinājums pēc to dzimuma, svara un liemeņa klasifikācijas

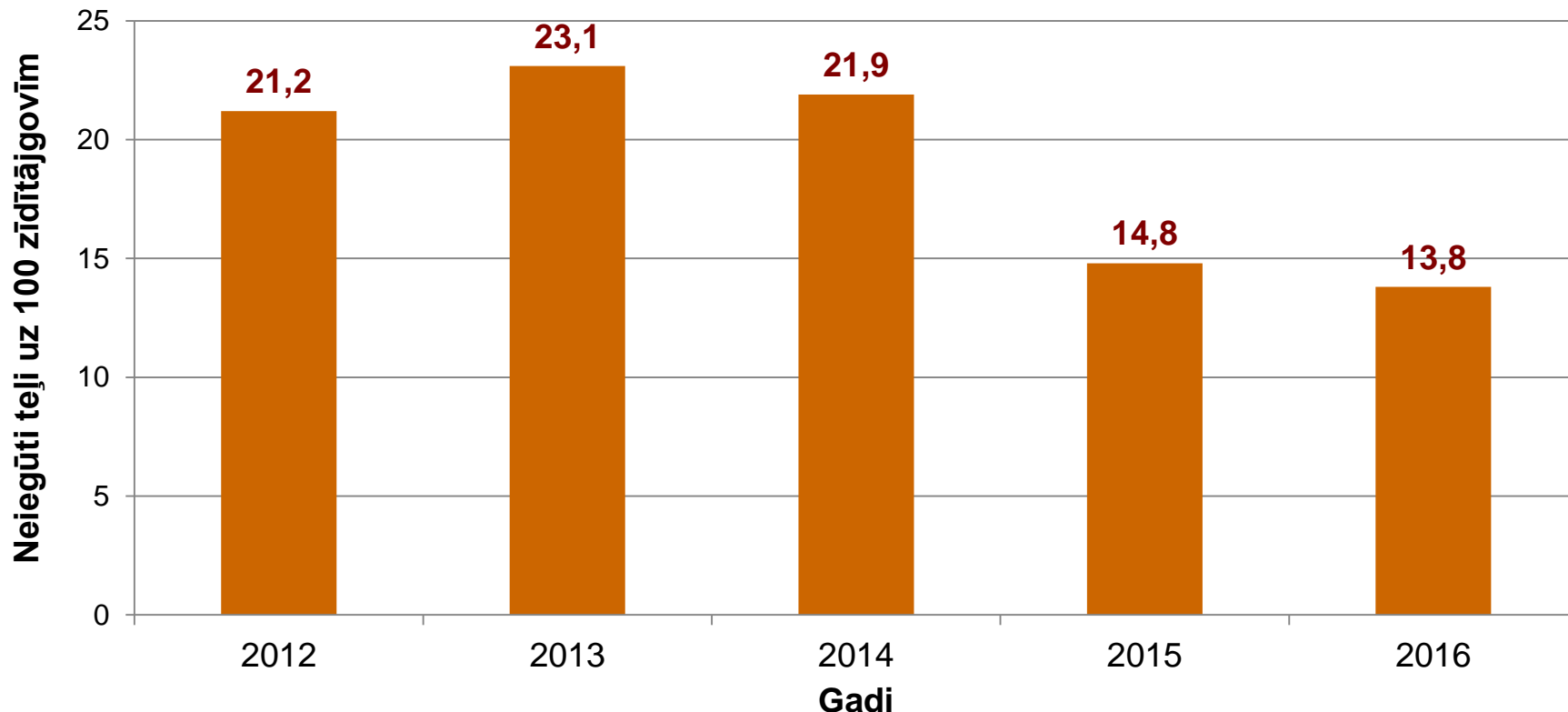

Vidēji 2017.gadā par SA tīršķirnes teli ar dzīvmasu 260 kg var saņemt 469 eiro. Ja šo pašu teli nobaro, iegūst 260 kg O2 kvalitātes liemeņi un realizē kautuvē, iegūtie ieņēmumi ir tikai par 233 eiro lielāki jeb 702 eiro/dzīvn.

SA buļļus šobrīd nav izdevīgi nobarot, jo lielākus ieņēmumus var saņemt realizējot Liellopu izsoļu namā

Neiegūtie ieņēmumi gaļas liellopu audzēšanā

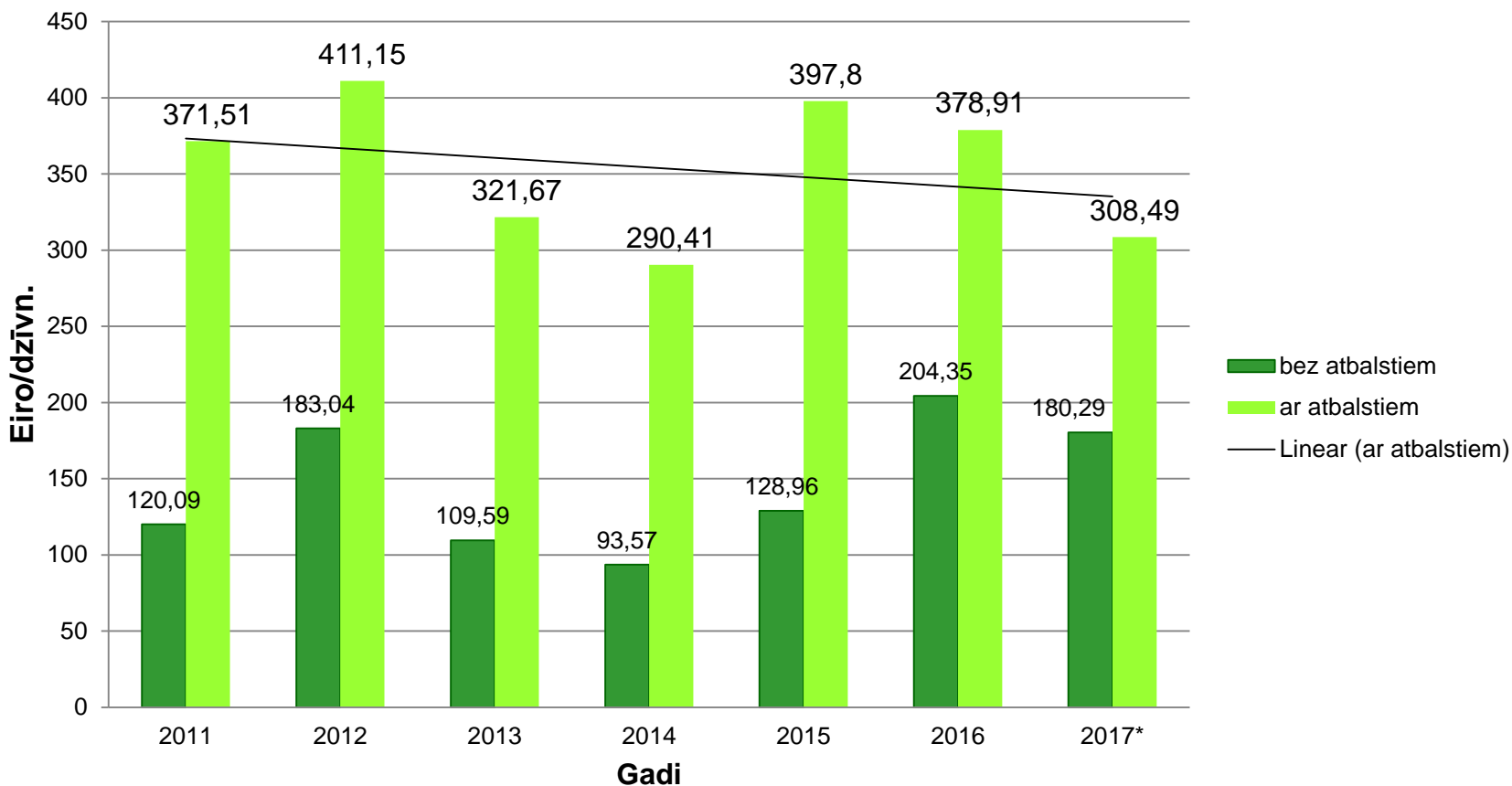
Neiegūto teļu skaits no 100 zīdītājgovīm Latvijā, 2012. – 2016. gadā, gab.

Pēc LDC datiem, 2016. gadā vidēji Latvijā gaļas liellopu ganāmpulkos no 100 zīdītājgovīm tika iegūti un saglabāti 86 teļi. Tātad netika iegūti 14 teļi, kas saimniecībai radīja zaudējumus.

Bruto segumu tendences 2011.-2017.g.sept.* , eiro/dzīvn.

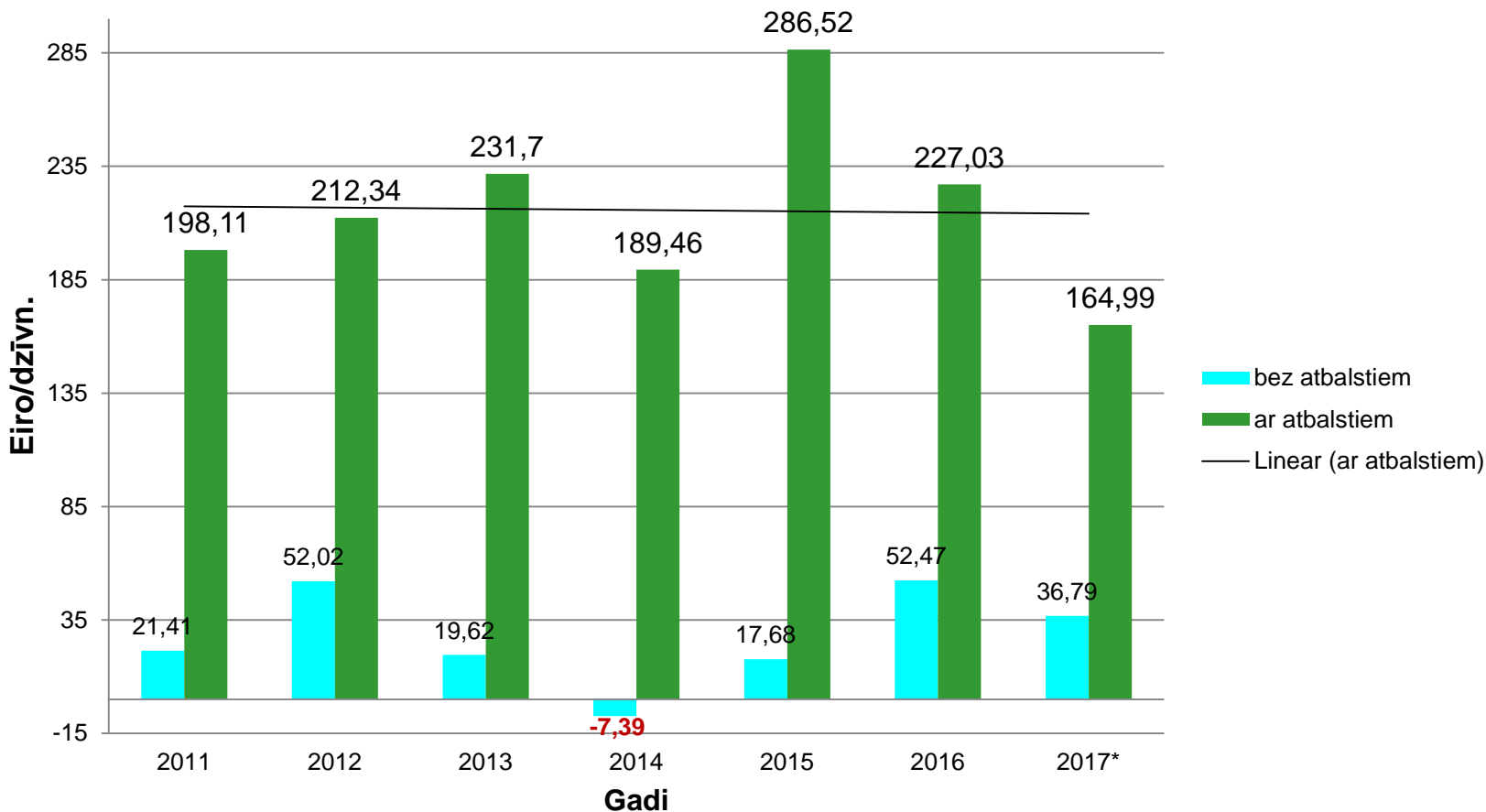
Gaļas zīdītājgōvs (saimniekojot intensīvi)

* prognoze

Bruto segumu tendences 2011.-2017.g.sept.* , eiro/dzīvn.

Gaļas zīdītājgovs (saimniekojot ekstensīvi)

* prognoze

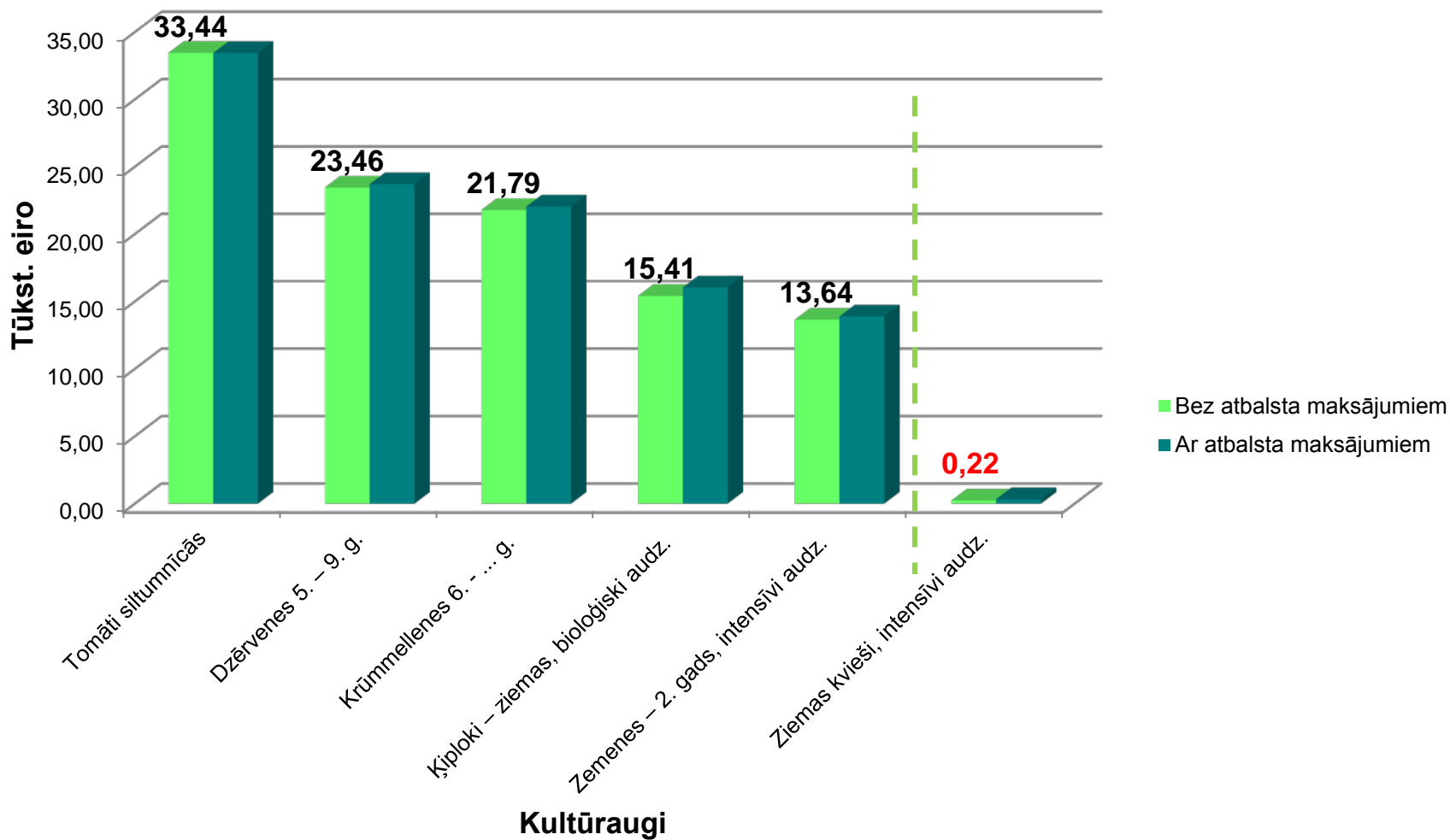
LLKC

Aktualitātes tehnisko operāciju tirgū

Tehniskie pakalpojumi	Pakalpojuma pašizmaksa, eiro/ha	Pakalpojuma cena 2016. gadā, eiro/ha	Pašizmaksas un vidējās tirgus cenas starpība, eiro/ha
Aršana (4 korpusu)	44,82	50,08	5,26
Kultivēšana (4–6 metri)	17,31	30,74	13,43
Graudaugu sēja ar kombinēto agregātu	40,90	42,18	1,28
Smidzināšana (12 metri)	7,71	21,57	13,86
Minerālmēslu izkliešana	7,28	17,70	10,42
Pļaušana ar traktoram piekabināmo pļaujmašīnu	25,09	34,89	9,80
Presēšana rituļos	36,13	37,64	1,51
Graudaugu kulšana	64,96	62,95	-2,01

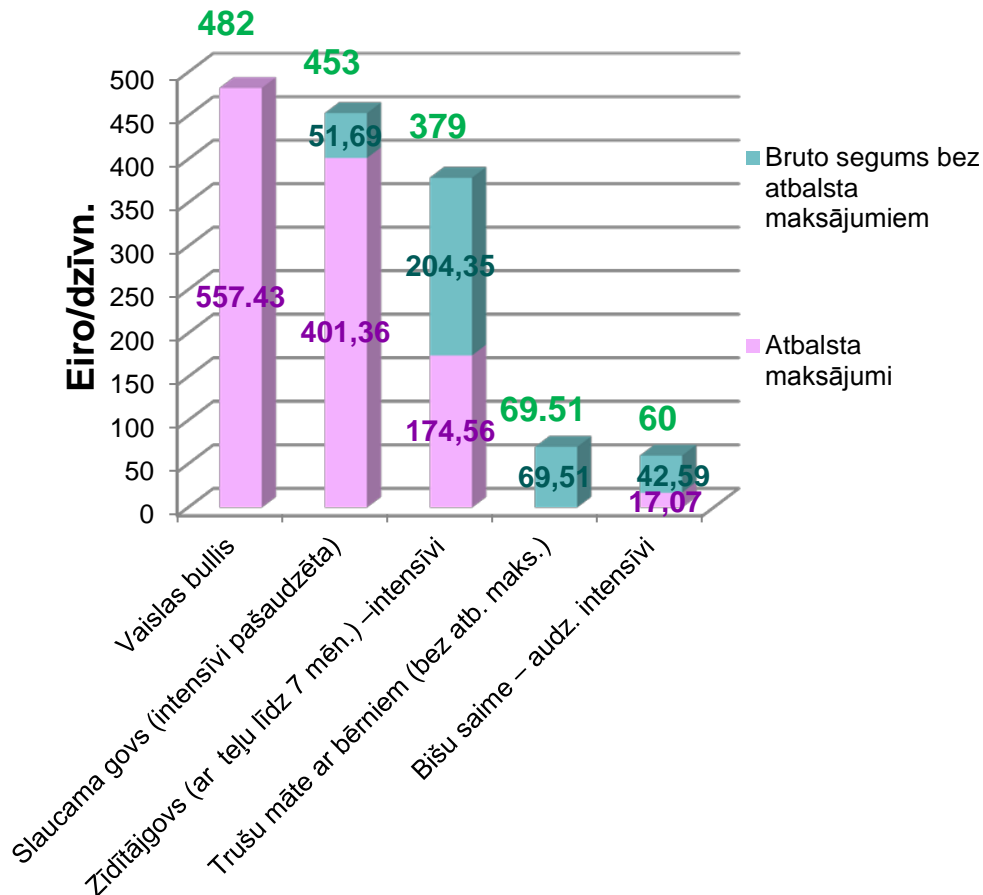
Ja saimnieks izvēlas tehniskās operācijas pirkt pakalpojumu veidā, viņš vidēji izdod par 57% līdzekļu vairāk nekā tad, ja tehniskās operācijas veiktu ar savu tehniku. Vislielākās cenu atšķirības ir minerālmēslu izkliešanas un smidzināšanas pakalpojumiem. Ja saimnieks pērk visus tehniskos pakalpojumus, izņemot minerālmēslu izkliešanu un smidzināšanu, viņš vidēji iztērē par 22% vairāk līdzekļu nekā veicot attiecīgās operācijas ar savu tehniku.

TOP 5 augstākie (ienesīgākie) bruto segumi augkopībā 2016. gadā, tūkst. eiro/ha

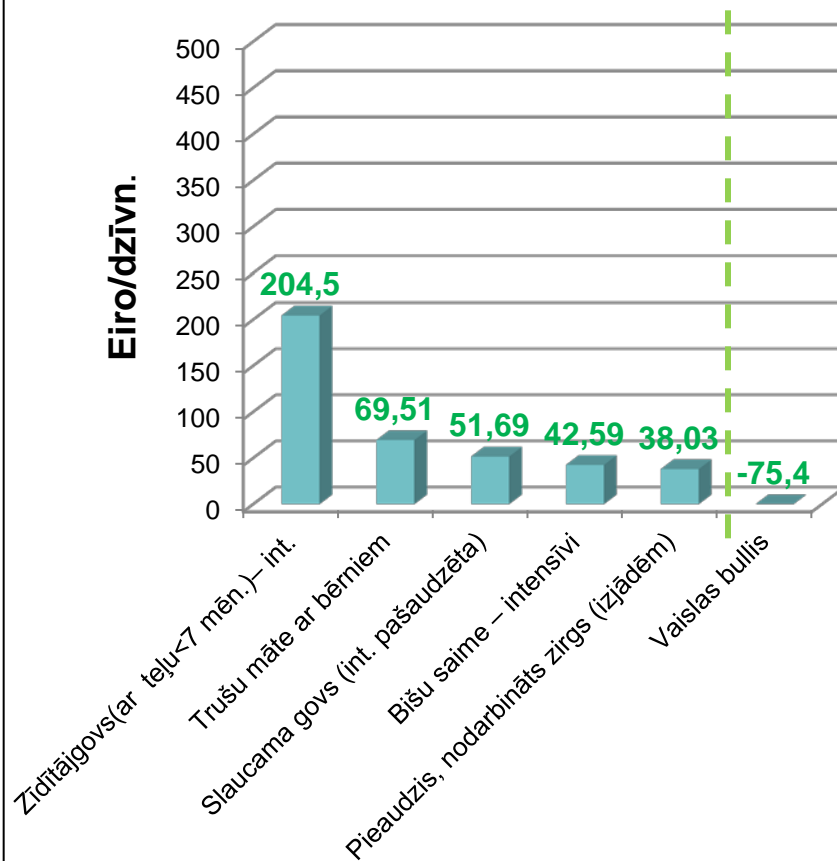

TOP 5 augstākie (ienesīgākie) bruto segumi lopkopībā 2016. gadā, eiro/dzīv.

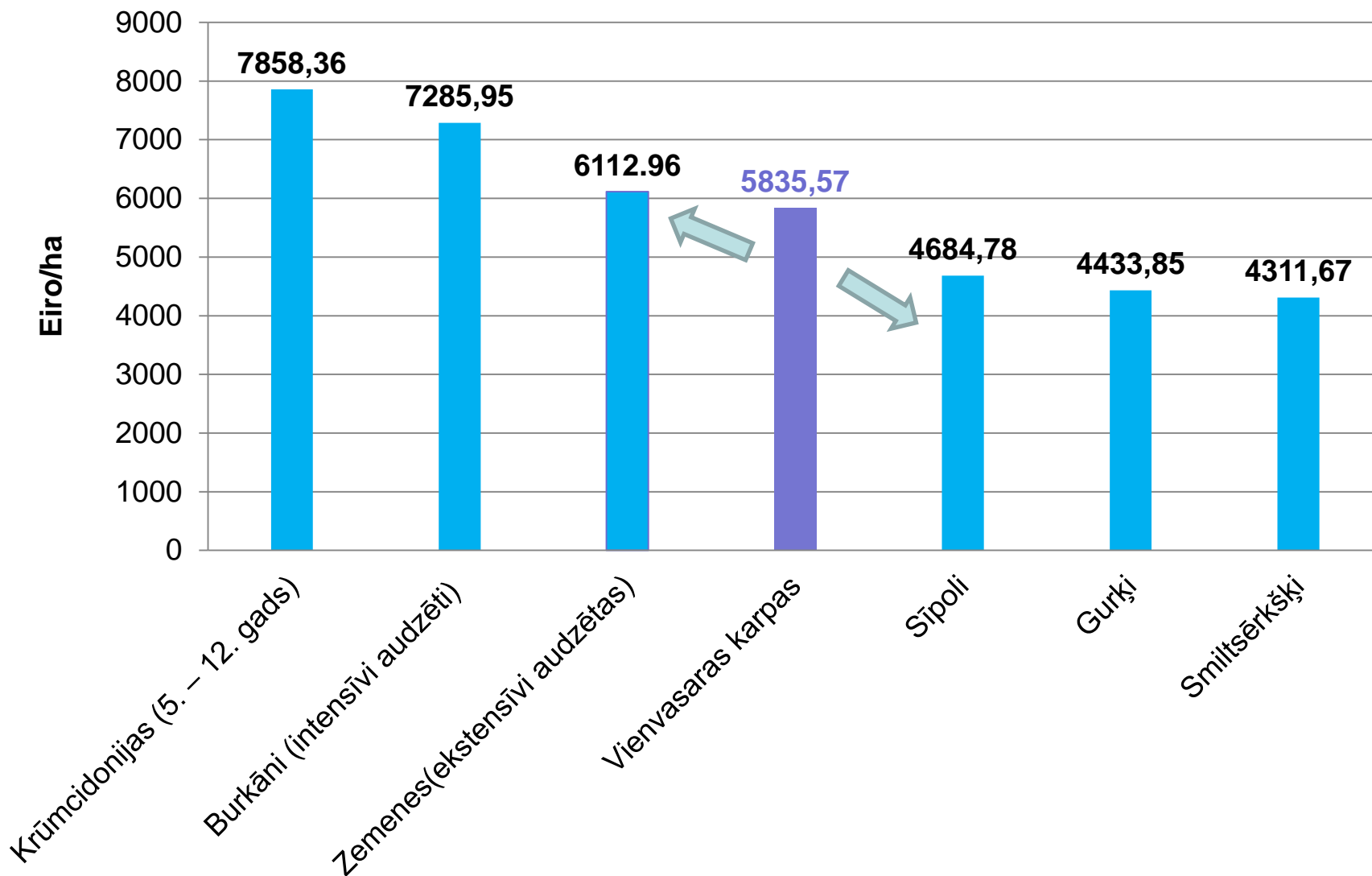
Ar atbalsta maksājumiem

Bez atbalsta maksājumiem

Cik izdevīga ir karpu audzēšana? Vienvasaras karpu bruto segums 2016.g., eiro/ha

* UZZINAI

Kas ir bruto segums?

Bruto segums – starpība, ko iegūst, no bruto produkcijas novērtējuma (ražošanas ieņēmumiem) atskaitot mainīgās izmaksas.

Mainīgās izmaksas – izmaksas, kuru lielums mainās līdz ar ražošanas apjoma izmaiņām un kuras ir sadalāmas pa atsevišķām lauksaimnieciskās ražošanas nozarēm.

Lopkopības mainīgās izmaksas:

- lopbarība,
- medikamenti un veterinārie pakalpojumi,
- dzīvnieku pārraudzība,
- apsēklošana,
- pārējās izmaksas, kuras var attiecināt uz konkrētu dzīvnieku grupu.

Augkopības mainīgās izmaksas sastāv no šādiem izmaksu posteņiem:

- sēklas materiāls,
- mēslojums,
- augu aizsardzības izmaksas,
- tehnikas pakalpojumu izmantošana,
- pārējās izmaksas, kuras var attiecināt uz konkrētu kultūraugu.

Kā veidojas peļņa vai zaudējumi?

- **Saimniecības peļņa** veidojas, no bruto seguma atņemot pastāvīgās izmaksas. Jeb no visiem ieņēmumiem atņemot visas izmaksas.
- **Bruto segums nav saimniecības peļņa**, jo, aprēķinot bruto segumu, netiek atņemtas visas izmaksas, bet tikai mainīgās izmaksas.

PALDIES PAR UZMANĪBU!

